

การจัดการข้อมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด : ศึกษากรณีครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง
จังหวัดเชียงใหม่

นางสาวพิพัตร์รัตน์ สุภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนานุชย์และสังคม (สาขาวิชา)
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SOLID WASTE MANAGEMENT AT THE SOURCE: A CASE STUDY OF HOUSEHOLDS
IN SAN SAI LUANG MUNICIPALITY, CHIANG MAI PROVINCE

Miss Thiparat Supa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Human and Social Development
Graduate School (Interdisciplinary Program)
Chulalongkorn University
Academic Year 2006
Copyright of Chulalongkorn University

490515

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการข้อมูลฝอย แหล่งกำเนิด : ศึกษากรณีครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวงจังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวทิพย์รัตน์ สุกาน

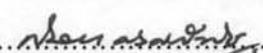
สาขาวิชา

พัฒนานุชัญญ์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเมฆะ

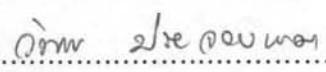
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

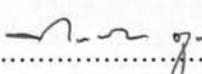
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

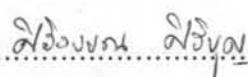
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ติงศักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีไล วงศ์สืบชาติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวบเมฆะ)

..... กรรมการ
(นางทรัยแก้ว พิพากร)

..... กรรมการ
(นางสาวศิริวรรณ ศิรินุญ)

ทิพย์รัตน์ สุภา : การจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด: ศึกษากรณีครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่. (SOLID WASTE MANAGEMENT AT THE SOURCE: A CASE STUDY OF HOUSEHOLDS IN SAN SAI LUANG MUNICIPALITY, CHIANG MAI PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจوابเมฆา, จำนวนหน้า 118 หน้า.

การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด : ศึกษากรณีครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด และศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าวในพื้นที่ที่ศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ได้สัมภาษณ์ประชากรที่เป็นตัวแทนจากครัวเรือนเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 550 ราย เลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ทดสอบอย่างง่าย การวิเคราะห์ทดสอบโดยพหุและ การวิเคราะห์ทดสอบโดยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างมีคะแนนพฤติกรรมที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ผลการวิเคราะห์การทดสอบอย่างง่ายพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดไปในทางที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 คือ จำนวนปีที่ศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ รายได้ คะแนนการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ มูลฝอย แหล่งกำเนิด คะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด ความตระหนัก และความคาดหวัง ประโยชน์จากการจัดการดังกล่าว ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนพฤติกรรมการจัดการขยะ มูลฝอย แหล่งกำเนิดไปในทางที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เพศหญิง อายุ ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่วิชาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ผลการวิเคราะห์การทดสอบพบว่า พบร่วด้าวตัวแปรระดับที่ 10 ตัวสาระถ้วนอธินายการแปรผันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดได้ร้อยละ 62.2 และมีเพียง 7 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการจัดการดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ทดสอบโดยพหุแบบขั้นตอนพบว่า ตัวแปรความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด สามารถอธินายการแปรผันของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดได้ดีที่สุด รองลงมาคือ คะแนนการรับสาร คะแนนความรู้ เพศ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิด และผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ตามลำดับ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่ได้เพิ่มอำนาจในการอธินายการแปรผันของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แหล่งกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05

สาขาวิชา พัฒนานุชัญญ์และสังคม
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ทิพย์รัตน์ วงศ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4789088820 : MAJOR HUMAN AND SOCIAL DEVELOPMENT

KEY WORD: SOLID WASTE MANAGEMENT AT THE SOURCE: A CASE STUDY OF HOUSEHOLDS IN SAN SAI LUANG MUNICIPALITY, CHIANG MAI PROVINCE, THIPARAT SUPA: SOLID WASTE MANAGEMENT AT THE SOURCE: A CASE STUDY OF HOUSEHOLDS IN SAN SAI LUANG MUNICIPALITY, CHIANG MAI PROVINCE, THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.VIPAN PRACHUABMOH, Ph.D., 118 pp.

The purpose of the study on Solid Waste Management at the Source: A Case Study of Households in San Sai Luang Municipality, Chiang Mai Province is to investigate behavior in solid waste management at the source of the factors affecting such behavior in the studied area.

Five hundred and fifty persons representing the target households were interviewed. Simple Regression Analysis, Multiple Regression Analysis and Stepwise Multiple Regression Analysis were used for analyzing the data.

The result reveals that the sample populations have pretty low score on the proper behavior in solid waste management at the source. The result of simple regression analysis shows that years of education, professional worker, income, communication score, awareness score, and benefit expectation of such management have statistically significant impact on proper behavior in solid waste management at the source. On the other hand, factors influencing on improper management behavior are female, age, nonprofessional worker, and duration of residence in the community.

The result of multiple regression analysis indicates that ten independent variables can explain the variation of behavior in solid waste management at the source by 62.2 percent, and only 7 factors have statistically significant impact on proper management behavior. In addition, when using stepwise multiple regression analysis shows that the variables about the awareness on solid waste management at the source can be the best explanation for the variation of the solid waste management at the source followed by communication score, knowledge score, gender, benefit expectation, and professional worker respectively.

Field of study: Human and Social Development

Academic year: 2006

Student's signature.....*Thiparat Supa*

Advisor's signature.....*Vipan Prachub*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้ศึกษาอกรับของพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิพรรณ ประจวนเหมาะ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำด่างๆ ตลอดจนการตรวจแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์นี้ให้เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ ผู้ศึกษาอกรับของพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วีໄล วงศ์สืบชาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ทรายแก้ว ทิพาก และอาจารย์ศิริวรรณ ศิรินุญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้รีแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ให้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณประชาชนที่อาสาช่วยในเขตเทศบาลตำบลสันทรัษ จังหวัดเชียงใหม่ทั้ง ๕๕๐ ท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่วิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยสังคม วิทยาลัยประชากรศาสตร์ และสถาบันเอเชีย ศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ด่างๆ แก่ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ธุรการ สถาบันวิจัยสังคม เจ้าหน้าที่ธุรการวิทยาลัยประชากรศาสตร์ และนักวิจัยวิทยาลัยประชากรศาสตร์ที่ให้ความช่วยเหลือและประสานงานด้านด่างๆ ขอขอบพระคุณพี่นริสรา พึงโพสก นิสิตปริญญาเอกวิทยาลัยประชากรศาสตร์ ที่ช่วยให้คำแนะนำและเป็นแบบอย่างในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิจัยสังคม และห้องสมุดประชากรที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลด่างๆ เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่เป็นพลังสำคัญที่สุดของลูก รวมทั้งให้การสนับสนุนทั้งกำลังทรัพย์และกำลังกายใจเสมอมา เพื่อให้ลูกได้มีโอกาสศึกษาและเป็นแบบอย่างให้ลูกมีความอดทน เพียรพยายามจนสำเร็จ รวมทั้งขอขอบคุณ คุณวิลาวัลย์ แซ่ซือ คุณประนอม ทรงคำ ป้อมและครอบครัว ดวง นัก ไห่ยู่ พี่เมย์ สุ พลอຍ พี่เล็ก พี่อร์แกน และทุกคนที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้เสมอมา ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์นี้ หากคุณความคืออันพึงมีทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้ศึกษาขออนุให้แก่คุณพ่อ คุณแม่ และคณาจารย์ ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายที่เกิดขึ้นผู้ศึกษาขออนุรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๒
กิตติกรรมประกาศ.....	๓
สารบัญ.....	๔
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
 บทที่ 1 บทนำ.....	 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	4
1.3.1 แนวคิดในการจัดการ拜师学艺 ณ แหล่งเกิด.....	4
1.3.2 แนวคิดการตลาดเพื่อสังคม.....	7
1.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	9
1.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับความความตระหนัก.....	10
1.3.5 แนวคิดความตั้งพันธ์ระหว่างความรู้ ความตระหนัก และการปฏิบัติ.....	11
1.4 กรอบแนวคิด.....	14
1.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
1.6 สมมติฐานของการศึกษา.....	28
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	29
 บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	 30
2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	30
2.2 กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง.....	30
2.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	31
2.4 เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	32
2.5 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา.....	33
2.6 นิยามศัพท์.....	33
2.7 การนิยามตัวแปรและการสร้างค้น.....	35

หน้า	
2.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	38
 บทที่ 3 ผลการวิจัย.....	40
3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
3.2 พฤติกรรมการจัดการข้อมูลฝ่าย ณ แหล่งกำเนิด.....	52
3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการข้อมูลฝ่าย ณ แหล่งกำเนิด.....	55
3.3.1 ผลการวิเคราะห์การแปรผันสองทาง.....	55
3.3.2 ผลการวิเคราะห์การแปรผันทางเดียว.....	64
3.3.2.1 ผลการวิเคราะห์การทดสอบแบบพหุ.....	64
3.3.2.2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบแบบพหุชั้นตอน.....	69
 บทที่ 4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	73
4.1 สรุปผลการศึกษา.....	73
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	78
 รายการอ้างอิง.....	83
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก.....	92
ภาคผนวก ข.....	95
ภาคผนวก ค.....	110
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	118

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและขนาดตัวอย่าง.....	31
2 การกระจายความถี่และร้อยละ ของตัวแปรลักษณะทางประชากรและสังคม.....	41
3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	45
4 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนด้านการรับสารเกี่ยวกับ การจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	46
5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	47
6 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับ การจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	48
7 ร้อยละของผู้ตอบคำถามด้านความตระหนักรเกี่ยวกับ การจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	49
8 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนความตระหนักรเกี่ยวกับ การจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	50
9 ร้อยละด้านความคาดหวังว่าจะได้ประโยชน์จากการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	51
10 ร้อยละประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	52
11 ร้อยละของผู้ตอบคำถามด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	53
12 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนพฤติกรรมการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	54
13 การวิเคราะห์การถดถอยบ่งชี้ของการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	57
ของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรัษหลัง จังหวัดเชียงใหม่.....	
14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	66
15 การวิเคราะห์การถดถอยพหุของพฤติกรรมการจัดการข้อมูลฝ่าย แผ่นดิน.....	68
แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรัษหลัง จังหวัดเชียงใหม่.....	

ตาราง	หน้า
16 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุขั้นตอนของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่.....	69
17 สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่.....	77
18 การทดสอบค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	94
19 ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามด้านความตระหนักรเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	95
20 ค่าสถิติ Durbin-Watson ของตัวแปรอิสระ.....	110

สารบัญแผนภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1.1 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและอาชญากรรม.....	96
1.2 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและการศึกษา.....	97
1.3 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและรายได้.....	97
1.4 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน.....	97
1.5 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและ การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	98
1.6 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	98
1.7 การกระจายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความตระหนักรถึงภัยกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	99
2.1 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของอาชญากรรม.....	100
2.2 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของการศึกษา.....	100
2.3 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของรายได้.....	101
2.4 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน.....	101
2.5 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	102
2.6 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	102
2.7 การกระจายของค่าเคลื่อนຄลາດของความตระหนักรถึงภัยกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด.....	103
3.1 การลงจุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเคลื่อนຄลາດของเพศ.....	104
3.2 การลงจุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเคลื่อนຄลາດของอาชญากรรม.....	105
3.3 การลงจุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเคลื่อนຄลາດของการศึกษา.....	105
3.4 การลงจุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเคลื่อนຄลາດของ ผู้ปฏิบัติงานใช้วิชาชีพ.....	106

ภาพประกอบ	หน้า
3.5 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ.....	106
3.6 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของรายได้.....	107
3.7 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน.....	107
3.8 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แผ แหล่งกำเนิด.....	108
3.9 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แผ แหล่งกำเนิด.....	108
3.10 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย แผ แหล่งกำเนิด.....	109
3.11 การลงขุดความน่าจะเป็นปกติของค่าความเกลื่อนคลาดของความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย แผ แหล่งกำเนิด.....	109